

رؤسای محترم دانشگاه آزاد اسلامی استان‌ها و واحدهای ویژه

موضوع: تکمیلی شیوه‌نامه تحصیل هم‌زمان دانشجویان غیرپزشکی در دو رشته یا دو مقطع تحصیلی در دانشگاه آزاد اسلامی

با سلام و احترام؛

پیرو ابلاغ شیوه‌نامه تحصیل هم‌زمان دانشجویان غیرپزشکی در دو رشته یا دو مقطع تحصیلی در دانشگاه آزاد اسلامی به شماره ۳۰۳۶۸/آ مورخ ۱۴۰۱/۴/۲۸ با توجه به بازخوردهای اجرایی شیوه‌نامه، شرایط پذیرش مندرج در ماده ۲ به شرح ذیل تکمیل می‌شود:

۱- ادامه تحصیل فرد پذیرفته شده (یا دانشجوی) در رشته قبولی (و یا تحصیلی) در مقطع پایین‌تر بلامانع است.

۲- در صورتی که فرد پذیرفته شده (یا در حال تحصیل) دارای مدرک پایه معتبر به منظور تحصیل در یک مقطع بالاتر باشد، ادامه تحصیل هم‌زمان وی در همان رشته یا رشته دیگر در مقطع بالاتر بلامانع است.

۳- در تحصیل هم‌زمان فرد در همان رشته در مقطع بالاتر و یا پایین‌تر نیز پذیرش دروس مشترک بین دو مقطع تابع ضوابط مندرج در ماده ۸ شیوه‌نامه و تبصره‌های ذیل آن خواهد بود.

ضمناً از آنجایی که ممکن است برنامه امتحانات پایان نیمسال برخی از دروس دانشجویانی که در قالب این شیوه‌نامه به طور هم‌زمان در دو رشته/مقطع، تحصیل می‌نمایند در یک روز باشد، لازم است با هماهنگی معاونت‌های آموزشی و مهارتی (یا علمی) واحدهای محل تحصیل، دانشجویان تنها در یک واحد دانشگاهی در آزمون دروس مذکور شرکت نمایند.

معصومه طباطبائی
رئیس مرکز سنجش، پذیرش
و فارغ التحصیلی دانشگاه

شماره: ۳۹۸، ۳
تاریخ: ۲۸، ۴، ۱۴۰۱
پوست:

دانشگاه آزاد اسلامی

سازمان مرکزی

بسمه تعالی

موضوع: شیوه‌نامه تحصیل هم‌زمان دانشجویان غیر پزشکی در دو رشته یا دو مقطع تحصیلی در دانشگاه آزاد اسلامی

مقدمه: در راستای اجرای راه‌کنش اصلاح نظام جذب، حمایت و ارزیابی تحصیلی دانشجویان بر مبنای رویکرد یادگیری عمیق مبتنی بر داده‌های پیمایشی از بسته کاری ارتقاء کیفیت و کارآمدی دوره‌های تحصیلی شیوه‌نامه تحصیل هم‌زمان در دو رشته و یا در دو مقطع در دانشگاه آزاد اسلامی تدوین شده است.

ماده ۱- تعاریف:

- **واحد دانشگاهی:** منظور واحدها و مراکز دانشگاه آزاد اسلامی است.
- **تحصیل هم‌زمان:** منظور تحصیل هم‌زمان در دو رشته یا دو مقطع واحدهای دانشگاهی یا دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.
- **وزارت:** وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.
- **رشته:** رشته یا رشته‌گرایش مصوب وزارت.
- **مقطع:** منظور مقاطع تحصیلی مصوب وزارت است.
- **رشته اول:** اولین رشته مقطع تحصیلی که دانشجو در آن در یکی از واحدهای دانشگاهی، یکی از دانشگاه‌ها یا موسسات آموزش عالی ثبت نام نموده است.
- **رشته دوم:** دومین رشته مقطع تحصیلی که دانشجو در آن در یکی از واحدهای دانشگاهی ثبت نام می‌نماید.
- **مدرک پایه:** مدرک معتبر از آموزش و پرورش برای فارغ‌التحصیلان متوسطه و یا یکی از واحدهای دانشگاهی، یکی از دانشگاه‌ها یا موسسات آموزش عالی برای فارغ‌التحصیلان از مقاطع تحصیلی دانشگاهی.

ماده ۲- شرایط پذیرش: پذیرفته‌شدگان (یا دانشجویان) در هر یک از مقاطع تحصیلی کاردانی، کارشناسی پیوسته (تمام وقت یا پاره وقت)، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی و همچنین یکی از دانشگاه‌ها یا موسسات آموزش عالی، علاوه بر امکان تحصیل به صورت حضوری و یا مجازی در مقطع و رشته قبولی (و یا تحصیلی) خود می‌توانند در یک رشته دیگر در همان مقطع یا در مقاطع تحصیلی پایین‌تر در واحد دانشگاهی محل پذیرش (یا تحصیل) یا در یکی از واحدهای استان محل تحصیل و یا در واحد الکترونیکی به طور هم‌زمان تحصیل نمایند. پذیرفته‌شدگان (یا دانشجویان) دوره دکتری تخصصی تنها می‌توانند در یکی از مقاطع پایین‌تر در رشته دیگری به طور هم‌زمان در واحد دانشگاهی محل پذیرش (یا تحصیل) یا در یکی از واحدهای مستقر در ناحیه آمایشی و یا در واحد الکترونیکی تحصیل نمایند. لذا تحصیل هم‌زمان در دو رشته در مقطع دکتری تخصصی مجاز نمی‌باشد.

تبصره: شرایط پذیرش متقاضیان تحصیل در رشته دوم مطابق ضوابط و شرایط مندرج در دفترچه راهنمای منتشر شده از طریق شرکت در آزمون، پذیرش براساس سوابق تحصیلی و یا استعدادهای درخشان و فارغ‌التحصیلان ممتاز می‌باشد.

شماره: ۳۹۸، ۳، ۲
تاریخ: ۱۴، ۴، ۲۸
پست:

ماده ۳: پذیرش ممتازین در دو رشته: دانشجویان ممتاز در مقطع کارشناسی پیوسته می‌توانند در صورت قبولی در یک رشته با آزمون در رشته دوم از گروه آزمایشی یکسان (رشته‌های متجانس) با رشته اول که در واحد محل تحصیل دانشجوی دایر و پذیرش آن در واحد با آزمون است بدون شرکت در آزمون مجدد ادامه تحصیل دهند. این دانشجویان برای گرفتن دو مدرک تحصیلی باید حداقل واحد درسی که از طریق کمیته‌های برنامه‌ریزی تخصصی مشخص می‌شود را علاوه بر واحدهای درسی رشته اول را بگذرانند.

تبصره ۱: متجانس بودن رشته‌ها را ادارات کل برنامه‌ریزی معاونت‌های موضوعی مشخص می‌کنند.

تبصره ۲: درخواست دانشجوی بعد از پایان ترم چهارم به شرط گذراندن حداقل ۶۵ واحد و کسب معدل کل ۱۸ از رشته اول، اخذ می‌شود.

تبصره ۳: مهمانی، انتقال و تغییر رشته این دانشجویان ممنوع است.

ماده ۴- چگونگی اخذ مدرک پایه در واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی: چنانچه واحد دانشگاهی دو رشته دانشجوی متفاوت باشد، اصل مدرک پایه توسط واحدی که دانشجوی در رشته اول تحصیل می‌کند اخذ می‌شود. تصویر برابر اصل مدرک پایه و گواهی اشتغال به تحصیل دانشجوی در واحد دانشگاهی اول برای واحد دانشگاهی دوم نقش مدرک پایه را دارد. دانشجوی موظف است در ابتدای هر نیمسال تحصیلی گواهی اشتغال به تحصیل در رشته اول خود را به منظور صدور مجوز ثبت‌نام در آن نیمسال به واحد محل تحصیل رشته دوم تحویل دهد.

ماده ۵- شرایط مشمولین: برای مشمولین نظام وظیفه رعایت سقف زمانی استفاده از معافیت تحصیلی در رشته اول الزامی می‌باشد و هر زمان دانشجوی در رشته‌ای که برای وی معافیت تحصیلی صادر شده است دوره خود را به اتمام برساند طبق مقررات به نظام وظیفه معرفی و از ادامه تحصیل در رشته دوم ممانعت به عمل خواهد آمد. در صورت عدم فراغت از تحصیل فرد در سقف زمانی معافیت تحصیلی رشته اول از ادامه تحصیل فرد در هر دو رشته جلوگیری به عمل خواهد آمد. در این شرایط امکان ادامه تحصیل فرد تنها پس از تعیین تکلیف وضعیت نظام وظیفه و در قالب بازگشت به تحصیل با رعایت شرایط و ضوابط جاری دانشگاه امکان‌پذیر خواهد بود.

تبصره: در صورت عدم امکان بازگشت به تحصیل، اخذ پذیرش مجدد در رشته/محل(های تحصیلی) و معادل‌سازی دروس گذرانده شده به منظور ادامه تحصیل الزامی می‌باشد.

ماده ۶- مجموع تعداد واحدهای مجاز در هر نیمسال: مجموع تعداد واحدهای مجاز در هر نیمسال برای تحصیل هم‌زمان در دو رشته به شرح جدول ذیل می‌باشد.

کارشناسی ارشد	کارشناسی	کاردانی	رشته دوم
			رشته اول
۱۸	۲۸	۲۸	دکتری تخصصی
۱۸	۲۸	۲۸	کارشناسی ارشد
×	۳۰	۳۰	کارشناسی
×	×	۳۰	کاردانی

دانشگاه آزاد اسلامی

سازمان مرکزی

شماره: ۳۰۳۹۸

تاریخ: ۱۴۰۱/۴/۲۸

تبصره ۱: رعایت کف ۱۲ (و کف ۱۰ برای نظام پاره وقت) و سقف ۱۸ واحد در یک رشته در مقاطع کاردانی و کارشناسی و رعایت کف ۸ و سقف ۱۰ واحد برای نیمسال‌های عادی برای مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری الزامی می‌باشد.

تبصره ۲: در نیمسال تابستانی دانشجو صرفاً در یک رشته تحصیلی و بر اساس قوانین و ضوابط آموزشی می‌تواند انتخاب واحد نماید.

تبصره ۳: در صورتی که مجموع واحدهای باقی‌مانده دانشجو در دو رشته حداکثر ۳۵ واحد باشد، دانشجو مجاز به اخذ حداکثر ۲۳ واحد درسی در یک رشته در مقاطع کاردانی و کارشناسی خواهد بود.

تبصره ۴: در صورتیکه دانشجو در یکی از رشته‌ها مشروط شود حداکثر تعداد واحد مجاز جهت انتخاب واحد در آن رشته بر اساس قوانین و ضوابط آموزشی است.

ماده ۷- شرایط تحصیل هم‌زمان دانشجویان در حال تحصیل در یکی از دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی به غیر از دانشگاه آزاد اسلامی: دانشجویان در حال تحصیل در یکی از دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی می‌توانند در رشته - مقطع دوم در یکی از واحد دانشگاه آزاد اسلامی در همان شهر دانشگاه رشته اول خود و یا در واحد الکترونیکی تحصیل نمایند.

تبصره ۱: تصویر برابر اصل مدرک پایه و گواهی اشتغال به تحصیل دانشجو در دانشگاه و یا موسسه آموزش عالی محل تحصیل رشته اول برای واحد دانشگاهی دوم نقش مدرک پایه را دارد. دانشجو موظف است در هر نیمسال تحصیلی گواهی اشتغال به تحصیل در رشته اول خود را به منظور صدور مجوز ثبت نام در رشته دوم به واحد محل تحصیل رشته دوم تحویل دهد.

تبصره ۲: دانشجویان دوره روزانه دانشگاه‌های دولتی مجاز به تحصیل هم‌زمان در واحدهای دانشگاهی نمی‌باشند.

تبصره ۳: لازم است کلیه قوانین آموزشی و نظام وظیفه مشمولین ذکر شده در مواد و تبصره‌های ۱ تا ۴ در مورد افراد مشمول ماده ۷ نیز رعایت شود.

ماده ۸- نحوه گذراندن واحدهای درسی مشترک بین دو رشته: چنانچه تعدادی از واحدهای درسی به لحاظ عنوان و محتوی بین دو رشته مشترک باشد، در صورتیکه محل تحصیل دو رشته دانشجو در یک واحد دانشگاهی باشد گذراندن واحدهای مشترک برای یک بار کفایت دارد و نمرات در کارنامه هر دو رشته ثبت می‌شود و در صورتی که دو رشته در دو واحد دانشگاهی متفاوت باشد چنانچه بر اساس رتبه‌بندی اداره کل تعالی سازمانی هم‌تراز باشند گذراندن دروس در هر یک از دو واحد بلامانع است و در کارنامه دو رشته ثبت می‌شود. در غیر این صورت دروس گذرانده شده در واحد دانشگاهی با رتبه بالاتر قابل قبول در واحد دانشگاهی دیگر است و بالعکس آن امکان ندارد.

تبصره ۱: صرفاً نمرات دروس مشترک گذرانده شده در دانشگاه‌های جامع دولتی و در صورت موافقت گروه آموزشی برای رشته دوم قابل قبول بوده و نیاز به گذراندن مجدد این دروس نیست.

تبصره ۲: یکسان بودن محتوی را اداره کل برنامه‌ریزی درسی معاونت‌های موضوعی تعیین می‌کنند.

ماده ۹- صدور مدرک تحصیلی: مدرک دانشجو بعد از اتمام هر دوره (رشته / مقطع) صادر و طبق ضوابط به دانشجو تحویل داده می‌شود.

شماره: ۲۰۳۴۸
تاریخ: ۱۴۰۱/۴/۲۸
پوست:

ماده ۱۰- شهریه دانشجویان متقاضی تحصیل هم زمان به صورت زیر اخذ خواهد شد:

الف- در صورت تحصیل هم‌زمان فرد در دو رشته و یک مقطع در یک واحد دانشگاهی، شهریه فرد در هر نیمسال تحصیلی به صورت زیر محاسبه خواهد شد:

شهریه متغیر رشته دوم + شهریه متغیر رشته اول + شهریه ثابت رشته ای که شهریه بالاتری دارد

ب- در صورت تحصیل هم‌زمان فرد در دو مقطع متفاوت در یک واحد دانشگاهی، شهریه فرد در هر نیمسال تحصیلی به صورت زیر محاسبه خواهد شد:

شهریه متغیر رشته دوم + شهریه متغیر رشته اول + شهریه ثابت مقطع بالاتر

ج- در صورتی که تحصیل هم‌زمان فرد در دو رشته از یک مقطع در دو واحد دانشگاهی متفاوت باشد شهریه فرد در هر نیمسال تحصیلی به صورت زیر محاسبه خواهد شد:

شهریه متغیر رشته /محل دوم + ۵۰ درصد شهریه ثابت رشته /محل دوم + شهریه متغیر رشته /محل اول + ۵۰ درصد شهریه ثابت رشته /محل اول

د- در صورتی که تحصیل هم‌زمان فرد در دو رشته از دو مقطع متفاوت و در دو واحد دانشگاهی باشد، شهریه فرد در هر نیمسال تحصیلی به صورت زیر محاسبه خواهد شد:

شهریه متغیر رشته دوم + ۵۰ درصد شهریه ثابت رشته دوم + شهریه متغیر رشته اول + شهریه ثابت مقطع بالاتر

تبصره ۱: متقاضی تحصیل هم‌زمان تنها در صورتی از ضریب ۵۰ درصدی در شیوه‌های چهارگانه فوق بهره‌مند خواهد شد که در رشته دوم حداقل تعداد واحدهای تعیین شده مطابق این شیوه‌نامه را اخذ نماید. در صورت اخذ واحد درسی کمتر از حدنصاب ضریب ۵۰ درصدی شهریه حذف شده و فرد موظف به پرداخت کل شهریه ثابت خواهد بود.

تبصره ۲: شهریه دانشجویانی که رشته اول را در یکی از دانشگاه‌ها یا موسسات آموزش عالی به غیر از واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی تحصیل می‌کنند مانند شهریه دانشجویان عادی محاسبه می‌شود.

تبصره ۳: در مواردی که واحد برای محاسبه شهریه ابهام وجود داشته باشد مرجع تعیین کننده کمیته شهریه سازمان مرکزی دانشگاه می‌باشد.

این شیوه نامه از تاریخ ۱۴۰۱/۴/۲۱ به تأیید ریاست محترم دانشگاه رسیده است و از این تاریخ ابلاغ قابل اجرا و جایگزین شیوه نامه شماره ۵۵۱۹۲ مورخ ۱۳۹۸/۹/۵ می‌باشد.

معصومه طباطبایی

رئیس مرکز سنجش، پذیرش

و فارغ التحصیلی دانشگاه

رونوشت: - رؤسای واحدها، مراکز آموزشی و معاونت آموزش‌های عمومی و مهارتی (سما) دانشگاه آزاد اسلامی.